

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής για το Πρόγραμμα Κοινωνικής Δράσης 1998-2000»

(1999/C 93/09)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής για το «Πρόγραμμα Κοινωνικής Δράσης 1998-2000» [COM(98) 259 τελικό],

έχοντας υπόψη την απόφαση της Επιτροπής της 5ης Μαΐου 1998 να ζητήσει τη γνωμοδότησή της επί του ανωτέρω θέματος, σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ, παράγραφος 1, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της στις 13 Μαΐου 1998 να αναθέσει την προετοιμασία της εν λόγω γνωμοδότησης στην επιτροπή 5 «Κοινωνική πολιτική, δημόσια υγεία, προστασία του καταναλωτή, έρευνα, τουρισμός»·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CDR 277/98 rev.) που υιοθέτησε η επιτροπή 5 στις 9 Νοεμβρίου 1998, με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. Buron·

υιοθέτησε κατά την 27η σύνοδο ολομέλειάς της της 13ης και 14ης Ιανουαρίου 1999 (συνεδρίαση της 14ης Ιανουαρίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή: Το βάσιμο της ανακοίνωσης της Επιτροπής

1.1. Ένα νέο στάδιο της κοινωνικής πολιτικής

Η Επιτροπή των Περιφερειών φρονεί ότι η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πρόγραμμα Κοινωνικής Δράσης 1998-2000» αποτελεί ένα ουσιώδες εργαλείο για την εξέλιξη του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου.

1.1.1. Η ΕΤΠ είχε εκφράσει τις προτεραιότητές της σε σχέση με αυτό το κοινωνικό πρότυπο κυρίως στις γνωμοδοτήσεις της:

- της 11ης Ιουνίου 1997 για την «Έκθεση των Σοφών: Για μια Ευρώπη των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων»,
- της 20ής Σεπτεμβρίου 1995 για το «Μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα κοινωνικής δράσης 1995-1997»,
- της 16ης Νοεμβρίου 1995 για την «Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική — Η πορεία προς το μέλλον για την Ένωση».

Το πρόγραμμα κοινωνικής δράσης 1998-2000 έχει ιδιαίτερη σημασία, επειδή αντιστοιχεί σε ένα νέο στάδιο της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής, που χαρακτηρίζεται από:

- 1.1.2. μία ολοκληρωμένη θεώρηση, η οποία λαμβάνει ταυτόχρονα υπόψη:
- την προαγωγή της απασχόλησης,
 - την καταπολέμηση των αποκλεισμών και την υπεράσπιση της ισότητας ευκαιριών,
 - τη βούληση διασφάλισης, και ανανέωσης, ενός αποτελεσματικού προτύπου κοινωνικής προστασίας,

1.1.3. πιο ευρείες και πιο στέρεες νομικές βάσεις, χάρη ιδίως στην εισαγωγή του κοινωνικού κεφαλαίου και του τίτλου περί απασχόλησης στη Συνθήκη του Άμστερνταμ,

1.1.4. μία αναπροσαρμογή της κοινωνικής πολιτικής εντός των κοινοτικών πολιτικών, στην οποία αναγνωρίζεται επιτέλους η αλληλεπίδραση μεταξύ οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Αυτό μεταφράζεται στην πράξη σε κοινά Συμβούλια Υπουργών Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων. Η ετήσια υιοθέτηση κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, που συμπληρώνεται με την εξέταση των Εθνικών Σχεδίων για την Απασχόληση, προοιωνίζει μια προσέγγιση αντίστοιχη της άσκησης «πολυμερούς εποπτείας» στον οικονομικό τομέα,

1.1.5. μία νέα ώθηση της νομοθεσίας, μέσω της προσφυγής στις συμφωνίες μεταξύ κοινωνικών εταίρων, η οποία κατέληξε στην υιοθέτηση πολλών σημαντικών οδηγιών.

1.2. Το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο: προκλήσεις και επιτακτικές ανάγκες

Αυτό το νέο στάδιο ήταν ακόμη πιο απαραίτητο, αν σκεφθεί κανείς ότι το κοινωνικό μας πρότυπο αντιμετωπίζει πολυάριθμες προκλήσεις, τις οποίες ορθά υπογραμμίζει στην ανακοίνωσή της η Επιτροπή. Οι προκλήσεις αυτές είναι:

- ένα επίπεδο απασχόλησης που παραμένει πάρα πολύ ασθενές,
- η ανάγκη αντιμετώπισης, μέσα σε πολύ σύντομο χρόνο, νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας και της καθιέρωσης μιας κοινωνίας των πληροφοριών,
- η αύξηση των φαινομένων αποκλεισμού σε μία κοινωνία που είναι ωστόσο γενικά «πλούσια» σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο,

- η γήρανση του πληθυσμού,
- η κοινωνική προσδοκία μιας βαθύτερης δημοκρατίας και ενός πραγματικού «κοινωνικού διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών».

1.3. Εξάλλου, είναι σήμερα όλο και πιο σαφές ότι εμφανίζονται εντάσεις ανάμεσα στην οικονομική ανταγωνιστικότητα και το κοινωνικό πρότυπο: δημοσιονομικοί περιορισμοί και εξίσωση των πόρων (συντάξεις, επιδόματα), κόστος της εργασίας και κατώτατος μισθός, ευελιξία και ασφάλεια κ.ά. Για να μην καταστούν οι εντάσεις αυτές θεμελιώδεις αντιφάσεις, η Ευρώπη πρέπει να αναπτύξει το κοινωνικό της πρότυπο. Αυτό αποτελεί επιτακτική ανάγκη: τα φαινόμενα αποκλεισμού στις πόλεις διευρύνονται και συχνά προκαλούν ρατσισμό και ρήξεις μεταξύ των κοινωνικών ομάδων, ο αριθμός των αποκλεισμένων από τον κόσμο της εργασίας αυξάνεται, τα συστήματα κοινωνικών επιδομάτων και συντάξεων είναι στα πρόθυρα ασφυξίας. Η εξέλιξη του προτύπου θα είναι δύσκολη, ιδίως λόγω των δημοσιονομικών περιορισμών τους οποίους αντιμετωπίζουν όλα τα διοικητικά επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό) στην Ευρώπη, αλλά η αναγκαιότητά της αναγνωρίζεται από τους πάντες.

1.4. Η ΕΤΠ επαναλαμβάνει την πεποίθησή της ότι το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο πρέπει να ενσωματώσει τις αλλαγές και να έχει τα κατάλληλα μέσα για να τις προλαμβάνει. Γι' αυτό και απαιτείται μια προσέγγιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να διασφαλισθούν οι ελάχιστοι κοινωνικοί κανόνες, καθώς και η κοινωνική συνοχή της Ένωσης — που είναι, εξάλλου, προϋπόθεση του οικονομικού δυναμισμού της.

1.5. Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών στις μεγάλες αλλαγές

Στο πλαίσιο αυτό εμπλέκονται όλα τα επίπεδα δημόσιας δράσης (Ένωση, κράτη, περιφέρειες, τοπική αυτοδιοίκηση) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να διαδραματίσει θεμελιώδη ρόλο συντονισμού και υποκίνησης. Αν και υπεύθυνα για την κοινωνική πολιτική της χώρας τους είναι τα κράτη μέλη, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές εμπλέκονται σε πρώτο επίπεδο στις αλλαγές που υφίσταται αυτή η πολιτική. Διότι οι αλλαγές αυτές γεννιούνται σε τοπικό επίπεδο, εκφράζονται σε συγκεκριμένη επικράτεια και οι τοπικές αρχές είναι υποχρεωμένες να συνειδητοποιήσουν και να διαχειριστούν τις επιπτώσεις τους. Παρά την ανεπάρκεια οικονομικών μέσων για την αντιμετώπιση αυτών των νέων καθηκόντων, οι τοπικές αρχές κατέδειξαν την ικανότητα προσαρμογής τους: έχουν γίνει εμψυχωτές της οικονομικής ανάπτυξης για να προαγάγουν την απασχόληση, διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη, εκσυγχρονίζουν τις υπηρεσίες τους για να διατηρήσουν τη συνοχή της επικράτειάς τους. Δίνουν, ουσιαστικά, σε καθημερινή βάση παραστατικά παραδείγματα της αρχής της επικουρικότητας. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, οι περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις πρέπει να συμμετέχουν στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου και να παρέχουν τη συμβολή τους στην αναζήτηση λύσεων για τα προβλήματα που συνιστούν την καθημερινότητα

τους. Πράγματι, ακόμα μία φορά, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, προπάντων οι οργανισμοί μικρότερου μεγέθους, έδειξαν ότι γνωρίζουν καλά όχι μόνο τις εξελισσόμενες αλλαγές της περιοχής τους αλλά και τα πλέον κατάλληλα μέσα και τις κοινωνικές παρεμβάσεις που απαιτούνται προκειμένου να επιτύχουν το σκοπό τους. Αυτό προϋποθέτει καλύτερη γνώση (με τα κατάλληλα στατιστικά εργαλεία) των αρμοδιοτήτων και των τρόπων παρέμβασης των τοπικών και περιφερειακών αρχών στους διάφορους τομείς δράσης που παρουσιάζονται στην ανακοίνωση, ανάλογα με τις διοικητικές διαρθρώσεις που ισχύουν σε κάθε κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.6. Εκτός αυτού, η ΕΤΠ υπογραμμίζει ότι οι παρεμβάσεις των τοπικών και περιφερειακών αρχών για την προαγωγή της απασχόλησης και την καταπολέμηση των αποκλεισμών πρέπει να λάβουν την απαραίτητη οικονομική ενίσχυση από πλευράς των εθνικών αρχών και των ευρωπαϊκών πολιτικών.

Ειδικότερα, η ΕΤΠ εφιστά την προσοχή στις ακόλουθες παρατηρήσεις:

2. Οι βάσεις της ανανέωσης

Η Επιτροπή ορθά υπογραμμίζει ότι η κοινωνική πολιτική της Ένωσης διαθέτει σήμερα πιο στέρεες βάσεις και έναν αριθμό εργαλείων που καθιστούν δυνατή την προετοιμασία της ανανέωσης της: μια ευρύτερη νομική βάση στις Συνθήκες, την υιοθέτηση νέων νομοθετικών προτάσεων, την εμπέδωση του κοινωνικού διαλόγου και τη διευρύνση των συζητήσεων για την κοινωνική πολιτική.

Η ανανέωση της κοινωνικής πολιτικής πρέπει, λοιπόν, να επιχειρηθεί τόσο στο επίπεδο των θεμελίων της Ένωσης όσο και μέσω συγκεκριμένων δράσεων, επιμελώς συντονισμένων με το συνολικό πλαίσιο.

2.1. Το κεκτημένο: επικύρωση της Συνθήκης του Άμστερνταμ

Το πρώτο κεκτημένο είναι η Συνθήκη του Άμστερνταμ. Η ΕΤΠ υπενθυμίζει ότι σε ορισμένους τομείς, όπως έγινε με την πολιτική για την απασχόληση, είναι απαραίτητο να προγραμματισθούν από τώρα οι ενέργειες, εν αναμονή της επικυρώσεως της Συνθήκης από τα κράτη μέλη, π.χ. για τη βελτίωση της κατάστασης ατόμων με ειδικές ανάγκες πρέπει να προταθούν μέτρα με βάση το άρθρο 95 της Συνθήκης του Άμστερνταμ και το σχετικό πρωτόκολλο χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες των κρατών μελών.

2.2. συνέχιση του νομοθετικού έργου

Το δεύτερο κεκτημένο είναι το σύνολο των οδηγιών που έχει υιοθετήσει ή προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στους τομείς της υγείας και της ασφάλειας, των συνθηκών εργασίας και της ισότητας ευκαιριών. Οι πιο πρόσφατες οδηγίες για τις επιτροπές επιχείρησης, τη γονική άδεια ή την ατυχητική εργασία δείχνουν ότι οι προσπάθειες της Επιτροπής και του Συμβουλίου στον νομοθετικό τομέα είναι απαραίτητες για την ενίσχυση

της βάσης των ελάχιστων κοινωνικών κανόνων, όπως ορθά υπογραμμίζει η Επιτροπή. Η ΕΤΠ εμμένει ιδιαίτερα ώστε η Επιτροπή να θέσει σε εφαρμογή τα μέτρα που προβλέπονται στο παράρτημα 2 της ανακοίνωσης. Εξάλλου, η προσπάθεια αυτή πρέπει να συνεχισθεί στηριζόμενη προπαντός στον ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο.

2.3. πρόγραμμα εργασίας

Η ΕΤΠ χαιρεί για την εφαρμογή του προγράμματος εργασίας της Επιτροπής. Υπενθυμίζει ότι αυτές οι στρατηγικές πρωτοβουλίες έχουν επιπτώσεις στις τοπικές και περιφερειακές αρχές και επιθυμεί να γνωμοδοτήσει για το σύνολο αυτού του προγράμματος.

2.4. συζήτηση για την κοινωνική πολιτική

Η ΕΤΠ υποστηρίζει την ιδέα ότι η ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική πρέπει να λάβει υπόψη τομείς όπως οι δημογραφικές τάσεις, η κοινωνική προστασία και η καταπολέμηση του ρατσισμού. Η κοινωνική πολιτική πρέπει να αντιμετωπισθεί με σφαιρικό τρόπο και να ενσωματωθεί σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές.

Η ενσωμάτωση αυτή δεν πρέπει να περιορισθεί σε σημεία όπως η ισοτιμία ευκαιριών, πρέπει να λαμβάνεται συστηματικά υπόψη το σύνολο της «κοινωνικής πτυχής» των κοινοτικών πολιτικών.

3. Απάντηση στις προκλήσεις ενός μεταβαλλόμενου κόσμου

Οι μεταβολές αυτές, οι οποίες συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με την εξέλιξη του κόσμου της εργασίας, συχνά έχουν βαρύτερες συνέπειες για τις τοπικές αρχές, οι οποίες αντιμετωπίζουν καταστάσεις κρίσεως (παύση δραστηριοτήτων, ανεπάρκεια της αγοράς εργασίας, αποκλεισμός). Είναι αναγκασμένες να πειραματίζονται μονίμως, αναζητώντας διάφορες λύσεις, προκειμένου να προστατεύσουν την επικράτειά τους. Έστω και εάν τα κράτη ελέγχουν πολλές πτυχές της κοινωνικής πολιτικής οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης διαδραματίζουν έναν όλο και σημαντικότερο νέο ρόλο, ως:

- εργοδότες·
- αρμόδιοι για τον χειρισμό περιπτώσεων κοινωνικού αποκλεισμού·
- φορείς της οικονομικής δραστηριότητας στην επικράτειά τους·
- πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών·
- υπεύθυνοι για την υγεία και την ασφάλεια·
- υπεύθυνοι για τη δημοκρατική συμμετοχή των πολιτών·

— εγγυητές των τοπικών και περιφερειακών δημόσιων υπηρεσιών.

Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής αυτοδιοίκησης είναι έτοιμοι να αναλάβουν τις ευθύνες τους με την προϋπόθεση ότι θα διαθέτουν επαρκείς δημοσιονομικούς πόρους.

3.1. Στο καθαυτό «κοινωνικό» πεδίο δράσης: συγκεκριμένος ρόλος του τοπικού επιπέδου: παροχή υπηρεσιών

Η κυριότερη πρόκληση είναι η ανεργία: το ποσοστό απασχόλησης παραμένει υπερβολικά χαμηλό, συχνά για πολύ διαφορετικούς λόγους, με ιδιαίτερα ανησυχητική την έλλειψη επαρκών επαγγελματικών προσόντων. Επιπλέον, η απώλεια απασχόλησης ή η αδυναμία πρόσβασης στην αγορά εργασίας συνεπάγονται αποκλεισμό, φτώχεια, ανάγκη προσαρμογής των καταρτίσεων. Έστω και αν οι τοπικές αρχές έχουν ελάχιστο περιθώριο ελιγμών όσον αφορά την οικονομική πολιτική, διαδραματίζουν ορισμένο ρόλο στη στήριξη της ανάπτυξης των επιχειρήσεων και στην εκπαίδευση και κατάρτιση ανδρών και γυναικών και οφείλουν να εξασφαλίζουν ορισμένες υπηρεσίες στους πολίτες (αρωγή, στέγαση, περίθαλψη, κοινωνική και πολιτική ένταξη). Για να επιτύχουν αυτό το έργο, πρέπει να εκσυγχρονίσουν τη διοίκησή τους.

3.2. Οι μορφές και η οργάνωση της εργασίας μεταβάλλονται: η προσαρμοστικότητα, και η ευελιξία, μπορούν να ανταποκριθούν σ' αυτές τις μεταβολές, αν αναπτυχθούν με διαπραγμάτευση, χωρίς να διαταραχθεί η ασφάλεια.

3.3. Ο κοινωνικός αποκλεισμός ανθίσταται στις κρατικές πολιτικές ενισχύσεων και θέτει σε κίνδυνο το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο. Νέες τρόποι καταπολέμησης του αποκλεισμού αποτελούν αντικείμενο πειραματισμού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο: τα πειράματα αυτά πρέπει να τροφοδοτήσουν τον προβληματισμό για την ανανέωση της κοινωνικής πολιτικής και σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

3.4. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει τη σημασία μιας απογραφής των αρμοδιοτήτων και των τύπων δράσεων που διεξάγουν οι ευρωπαϊκές τοπικές και περιφερειακές αρχές σε αυτούς τους τομείς και ζητεί από τα κράτη μέλη και το Συμβούλιο να φροντίσουν ώστε να λαμβάνεται πλήρως υπόψη η συμμετοχή των αρχών αυτών στις εν λόγω πολιτικές. Αυτή η απογραφή είναι ακόμη πιο απαραίτητη, για να μπορέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως ενόψει της προσεχούς μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων, να λάβει πλήρως υπόψη τις διάφορες δράσεις που έχουν αναληφθεί από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης στον κοινωνικό τομέα.

3.5. Όσον αφορά την πολιτική ανταγωνισμού, η ΕΤΠ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μεριμνήσει ώστε να μην υπάρξει αντίφαση μεταξύ της πολιτικής αυτής (εποπτεία της χορήγησης των περιφερειακών ή των κρατικών ενισχύσεων) και της κατά τόπους ανάπτυξης της απασχόλησης.

3.6. *ανάγκη στατιστικών δεδομένων και δεικτών*

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, υπεύθυνες για πολλές πτυχές της κοινωνικής πολιτικής λόγω των αρμοδιοτήτων τους και της εγγύτητάς τους στους πολίτες, δεν διαθέτουν δείκτες και στατιστικές γνώσεις για να αξιολογήσουν, αφενός, την εξέλιξη των κοινωνικών και δημογραφικών δεδομένων στην επικράτειά τους και, αφετέρου, τον αντίκτυπο της δράσης τους. Τα κοινοτικά όργανα, πάλι, έχουν επίσης ανάγκη δεικτών για το τοπικό επίπεδο, για να αξιολογήσουν την πολιτική συνοχής, τις αστικές πολιτικές ή τις επιπτώσεις των διαρθρωτικών ταμείων και να εμπλουτίσουν τον προβληματισμό τους σχετικά με το Σχήμα Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου (ΣΑΚΧ). Για να αποφευχθούν δυσανάλογες δαπάνες των τοπικών και περιφερειακών αρχών, συνιστάται να ενσωματωθεί αυτή η δράση στις στατιστικές δραστηριότητες της ΕΕ.

Η ΕΤΠ ζητεί η επεξεργασία των δεικτών αυτών να γίνει σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο (NUTS II ή III).

3.7. *Για τη συνολική ευρωπαϊκή οικοδόμηση: ολοκλήρωση οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής*

Με τη νομισματική ένωση, η Ευρώπη βρίσκεται σήμερα στον δρόμο της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς της. Αν και την πρωταρχική σημασία την έχει η οικονομική επιταγή, η κοινωνική πτυχή δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αποδεσμευθεί από αυτή, και πρέπει να ληφθούν υπόψη οι αλληλεπιδράσεις της οικονομικής και της κοινωνικής πολιτικής. Η Επιτροπή, τα κράτη μέλη και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές χρειάζονται στοιχεία για να εκτιμήσουν αυτή τη διαπλοκή και πρέπει να αναπτύξουν διάλογο και ανταλλαγές, για να διασφαλίσουν τον συντονισμό των δύο αυτών πολιτικών σε όλα τα επίπεδα.

3.8. *τα δημογραφικά δεδομένα*

Η Επιτροπή ορθά υπογραμμίζει τη σημασία αυτού του προβλήματος. Η δημογραφική εξέλιξη έχει και θα έχει όλο και περισσότερες επιπτώσεις στα συστήματα απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, αλλά και στη στέγαση, την περίθαλψη και γενικά τις υπηρεσίες που παρέχονται στον πληθυσμό. Οι τομείς αυτοί ανήκουν στην αρμοδιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης: μολονότι συνεπάγονται πρόσθετες επενδύσεις, μπορούν επίσης να αποτελέσουν πηγή απασχόλησης.

3.9. *η διεύρυνση*

Στην ανανέωση του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου πρέπει να ληφθεί υπόψη η διεύρυνση της Ένωσης. Η υιοθέτηση του κοινωνικοπολιτικού κοινοτικού κεκτημένου αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την προσχώρηση νέων κρατών μελών. Οι μελλοντικές χώρες μέλη έχουν αισθητά διαφορετικές οικονομικές, κοινωνικές και δημογραφικές διαρθρώσεις από τα σημερινά κράτη μέλη. Η ένταξή τους στην Ένωση πρέπει να

αντιμετωπισθεί εγκαίρως, ώστε να αποφευχθούν ορισμένες επιπτώσεις όπως οι διαφορές κόστους, συνθηκών εργασίας και κοινωνικής προστασίας. Η απότομη προσαρμογή τους πρέπει να αποκλεισθεί ως ενδεχόμενο· έχει, λοιπόν, πρωταρχική σημασία να βοηθηθούν αυτές οι χώρες να προετοιμάσουν από σήμερα τις απαραίτητες προσαρμογές, ώστε να διασφαλισθεί η συνοχή της αυριανής Ευρώπης.

3.10. *σύνδεση των μελλοντικών χωρών μελών με την ΕΤΠ*

Η ΕΤΠ εκτιμά ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, έστω και αν δεν είναι σήμερα αναπτυγμένες σ' αυτές τις χώρες, θα διαδραματίσουν θεμελιώδη ρόλο σε αυτές τις διαδικασίες λόγω της εγγύτητάς τους στους πολίτες. Η ΕΤΠ καλεί την Ένωση να δώσει στις τοπικές και περιφερειακές αρχές των μελλοντικών κρατών μελών θέση παρατηρητή στην ΕΤΠ, ώστε να τους επιτρέψει να συμμετάσχουν ενεργά στη διεύρυνση της Ένωσης.

3.11. *ανταλλαγή εμπειριών*

Η ΕΤΠ επιθυμεί, επίσης, να διευκολυνθούν οι ανταλλαγές εμπειριών με τις τοπικές αρχές αυτών των μελλοντικών κρατών μελών επί συγκεκριμένων θεμάτων. Η ΕΤΠ ζητεί να προταθεί μία επανεξέταση του προγράμματος Phare, προκειμένου να συμπεριληφθεί και μια πτυχή σχετική με την κοινωνική πολιτική.

4. **Τα επόμενα στάδια: προτεραιότητα στην αλλαγή**

Η ΕΤΠ υποστηρίζει τους στόχους που εκφράζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή: η κοινωνική πρόοδος πρέπει να συμβαδίζει με την οικονομική. Όσο και αν η κεντρική ιδέα είναι το βιοτικό επίπεδο, η έννοια αυτή πρέπει ωστόσο να περιλαμβάνει τον σεβασμό της ποιότητας ζωής, της ισότητας ευκαιριών και της κοινωνικής συνοχής. Ομοίως, όσο κρίσιμη και αν είναι η απασχόληση, από μόνη της δεν μπορεί να δημιουργήσει μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς. Επιπλέον, η κοινωνική ένταξη, η υγεία, η ποιότητα ζωής (στέγαση, μεταφορές, εκπαίδευση) διευκολύνουν την πρόσβαση στην απασχόληση. Στα θέματα αυτά, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν ουσιώδη ρόλο.

4.1. *Τα μέσα: η σύμπραξη*

Το τοπικό επίπεδο ως φυσικός χώρος της σύμπραξης και διάθροση της σύμπραξης:

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η σύμπραξη είναι το κατ' εξοχήν μέσο για την ανανέωση της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής. Η ΕΤΠ υποστηρίζει αυτήν την άποψη. Η Επιτροπή ελπίζει ότι η σύμπραξη θα συντελέσει στην εμβάθυνση των συζητήσεων για την κοινωνική πολιτική χάρη στον πολιτικό και κοινωνικό διάλογο και τον διάλογο σε επίπεδο πολιτών. υπογραμμίζει ότι ο κατ' εξοχήν χώρος οικοδόμησης αυτού του διαλόγου

είναι το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Σ' αυτό το επίπεδο μπορούν να συγκεντρωθούν οι πολιτικοί, οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι για να προσδιορίσουν κοινές στρατηγικές και να επιτύχουν πολιτική συναίνεση.

4.2. Ένα νέο στοιχείο που πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη είναι η εμφάνιση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας και η ελπίδα στον διάλογο σε επίπεδο πολιτών ως συμπλήρωμα του κοινωνικού διαλόγου, που έχει βρει τη θέση του στο θεσμικό σύστημα.

4.3. Αυτός ο διάλογος με τους πολίτες, γύρω από κοινούς και αποδεκτούς στόχους, είναι πιο αποτελεσματικός στο τοπικό ακριβώς επίπεδο. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές είναι οι πρώτοι τη τάξει εταίροι τόσο για τις πολιτικές απασχόλησης όσο και για μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς.

4.4. Η ΕΤΠ χαιρεί για το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενίσχυσε την αρχή της εταιρικής συνεργασίας στα διαρθρωτικά ταμεία και ζητεί να εφαρμοσθεί η ίδια αρχή και στον προβληματισμό για την ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές πρέπει να μπορούν να συμμετάσχουν στην επεξεργασία της, βάσει της πρακτικής τους εμπειρίας, στην εφαρμογή της, που τις αφορά, και στην αξιολόγησή της, στο πλαίσιο ενός προγράμματος που θα συντονισθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4.5. Δημιουργία βημάτων ανταλλαγών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει συστήσει ομάδες εργασίας, το αντικείμενο των οποίων ενδιαφέρει άμεσα τις τοπικές και περιφερειακές αρχές (π.χ. πρόβλεψη των βιομηχανικών μεταβολών). Η ΕΤΠ υπενθυμίζει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πάρα πολύ συχνά απουσιάζουν από τέτοιους χώρους προβληματισμού και ζητεί να εκπροσωπείται στο μέλλον σ' αυτές τις ομάδες, όπως και στις «περιοδικές συζητήσεις» που αναφέρει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της. Ειδικότερα, η ΕΤΠ επιθυμεί, όπως και στο παρελθόν, να συμμετάσχει στα επόμενα Ευρωπαϊκά Φόρουμ για την Κοινωνική Πολιτική, τα οποία θα πρέπει να προετοιμαστούν σε συνεργασία με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Οι αρχές αυτές θα πρέπει να συμμετάσχουν, επίσης, στις συζητήσεις για την κοινωνική πολιτική που ενδέχεται να διοργανώσουν οι επόμενες προεδρίες της Ένωσης.

4.6. οικονομική ενίσχυση: ευκολότερη πρόσβαση των τοπικών αρχών

Η ΕΤΠ δέχεται ευνοϊκά τις προτάσεις της Επιτροπής στο πλαίσιο του ΕΚΤ και του στόχου 3. Υπενθυμίζει, πάντως, ότι η διάσταση «ανθρώπινοι πόροι» απαιτεί, όπως ο προγραμματισμός, η εκτέλεση και η παρακολούθηση γίνονται όσο το δυνατό εγγύτερα στις τοπικές πραγματικότητες. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει, επίσης, την ανάγκη υποστήριξης των πειρα-

ματικών προγραμμάτων που προορίζονται για τις τοπικές κοινότητες, ιδίως στον τομέα της απασχόλησης. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι απαραίτητο να έχουν σαφώς προσδιορισμένη πρόσβαση σ' αυτές τις χρηματοδοτήσεις, με απλοποιημένες διαδικασίες διαχείρισης.

4.7. Τα προβλεπόμενα μέτρα

Η απασχόληση

* Το πλαίσιο: συμμετοχή των τοπικών αρχών στα ΕΣΑ και την αξιολόγησή τους

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η σύγκλιση των πολιτικών απασχόλησης που έχει αποφασισθεί από την Ένωση είναι απαραίτητο συμπλήρωμα της οικονομικής και νομισματικής σύγκλισης. Η σύγκλιση θα επιτευχθεί μέσω των εθνικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση που θα καταρτισθούν από κάθε κράτος μέλος. Η Επιτροπή υπογραμμίζει στην ανακοίνωσή της την ανάγκη συμμετοχής των περιφερειακών αρχών σε αυτά τα σχέδια. Η ΕΤΠ εμμένει σ' αυτό το σημείο. Η εξέταση των εθνικών σχεδίων δράσης του 1998 δείχνει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, παρά τον κεντρικό τους ρόλο σε θέματα απασχόλησης, δεν είχαν παρά ελάχιστες ευκαιρίες να εκφράσουν τη γνώμη τους για την επεξεργασία των σχεδίων και δεν συμμετέχουν παρά σπανιότατα στην εφαρμογή τους.

4.8. Η ΕΤΠ ζητεί από το Συμβούλιο να προβλέψει τη συμμετοχή της στην επεξεργασία των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και επιμένει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να καθιερώσουν τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην εφαρμογή των εθνικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση. Είναι πράγματι απαραίτητο να ενταχθούν οι τοπικές πολιτικές για την απασχόληση σ' αυτόν τον μηχανισμό και να μην είναι πλέον απλώς τοπικές δράσεις «κάλυψης της καθυστέρησης», αλλά να αποτελούν τμήμα μιας γενικότερης στρατηγικής.

* Οι δράσεις

4.9. Η Επιτροπή προτίθεται να αρχίσει από το 1998 έναν αριθμό συζητήσεων. Οι συζητήσεις αυτές αφορούν τις τοπικές και περιφερειακές αρχές και η ΕΤΠ επιθυμεί να συμμετάσχει σ' αυτές. Οι συζητήσεις αφορούν, συγκεκριμένα, τα εξής θέματα:

4.9.1. βιοτικό επίπεδο και επίπεδο απασχόλησης: η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου πρέπει να πραγματοποιηθεί ακολουθώντας τον στόχο της μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων, ώστε να διασφαλισθεί η εδαφική συνοχή της Ένωσης.

4.9.2. ανάπτυξη της ανταλλαγής δεδομένων σε τοπικό επίπεδο: η ΕΤΠ υπογραμμίζει την αναγκαιότητα της ανταλλαγής δεδομένων, βελτιστών πρακτικών και καινοτομιών σε σχέση με την αγορά εργασίας. Το εργαλείο αυτό δεν πρέπει να περιορισθεί στο εθνικό επίπεδο, αλλά να επιτρέπει τη μέτρηση των αποτελεσμάτων των τοπικών δυναμικών και των διαφορών που πρέπει να γεφυρωθούν.

4.9.3. Καθώς οι καινοτομίες συντελούνται συχνά στο τοπικό επίπεδο, αυτό το πρόγραμμα ανταλλαγής εμπειριών και δεδομένων είναι απαραίτητο να εκτελεσθεί σε τοπική/περιφερειακή βάση. Εξάλλου, οι τοπικές αρχές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ερμηνεύουν αυτά τα δεδομένα, ώστε να μπορούν να κάνουν διάγνωση της κατάστασης και της εξέλιξης της επικρατείας τους. Αυτή η βάση δεδομένων πρέπει, ακόμη, να συμφωνεί με τα κριτήρια επιλεξιμότητας για χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία.

4.9.4. Η ΕΤΠ επιθυμεί να γνωμοδοτήσει για τη δημιουργία μιας τέτοιας βάσης δεδομένων, στην οποία οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να έχουν εύκολη πρόσβαση.

4.9.5. λαθραία εργασία: αυτός ο τύπος δραστηριότητας αντιβαίνει στα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων, αλλά σε ορισμένες χώρες εκπροσωπεί μία σημαντική ενίοτε συνιστώσα των τοπικών δραστηριοτήτων. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, λόγω της εγγύτητάς τους στους πολίτες, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον εντοπισμό αυτής της λαθραίας εργασίας και στην επανένταξη των λαθροεργαζομένων, και ιδιαίτερα των πιο τρωτών κατηγοριών, στην αγορά εργασίας. Είναι αδιαμφισβήτητο ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να αποτελέσουν αξιόλογους συμμάχους στον αγώνα για την καταπολέμηση της παιδικής εργασίας·

4.9.6. στήριξη του επιχειρηματικού πνεύματος: η ΕΤΠ υπογραμμίζει την υποστήριξη που παρέχουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στη δημιουργία ΜΜΕ·

4.9.7. εκσυγχρονισμός των δημόσιων υπηρεσιών της απασχόλησης: η εξέταση των πρακτικών δείχνει ότι οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες είναι πιο αποτελεσματικές ως εγγύτερες στις ανάγκες των αναζητούντων απασχόληση και των επιχειρήσεων. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να συμμετάσχουν σ' αυτές τις διαδικασίες εκσυγχρονισμού·

4.9.8. τοπικά αναπτυξιακά μέτρα: αυτά τα καινοτόμα μέτρα δημιουργίας δραστηριότητας αποτελούν τη βάση της δημιουργίας απασχόλησης στην Ευρώπη. Ορισμένα στηρίζονται στην κοινωνική οικονομία, ενώ άλλα επεμβαίνουν άμεσα στον εμπορικό τομέα. Οι πρακτικές αυτές έχουν αναλυθεί από τη Μονάδα Μελέτης Προοπτικών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ΕΤΠ επαναλαμβάνει την υποστήριξη της προς αυτήν την ενέργεια και ζητεί να συνεχισθεί αυτή η εργασία από την Επιτροπή και η διάδοση των αποτελεσμάτων να γίνει με τον ευρύτερο δυνατό και τον πλέον ευπρόσιτο για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές τρόπο (ιδίως μέσω του Internet). Η ΕΤΠ επιθυμεί, επίσης, να συνεχίσει η Επιτροπή την υποστήριξη που παρέχει στα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης. Υπογραμμίζει για άλλη μια φορά ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να μπορούν να διαθέτουν τα απαραίτητα ανθρώπινα και χρηματοδοτικά μέσα για την εφαρμογή αυτών των καινοτόμων ενεργειών και η μηχανική της τοπικής ανάπτυξης πρέπει να μπορεί να υποστηρίζεται ευρέως από τα διαρθρωτικά ταμεία·

4.10. εκσυγχρονισμός των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης: στο μέτρο των αρμοδιοτήτων τους στους τομείς αυτούς, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα είναι εταίροι των νέων κοινοτικών προγραμμάτων και πρέπει να συμμετάσχουν στην επεξεργασία τους·

4.10.1. επιχειρηματικό πνεύμα, προσαρμογή και κατάρτιση: οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, εμπνευστές της οικονομικής ανάπτυξης, αναπτύσσουν ήδη υπηρεσίες που εγγυώνται την ανάπτυξη της σύστασης επιχειρήσεων προσαρμοσμένων στις τοπικές ιδιαιτερότητες (επιχειρηματικά κέντρα, υπηρεσίες συνδιαχείρισης κ.ά.). Επίσης, οι οργανισμοί αυτοί μπορούν να προσδιορίζουν, σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις της επικρατείας τους, τις ανάγκες κατάρτισης και προσαρμογής του εργατικού δυναμικού. Η ΕΤΠ επιθυμεί να ληφθεί υπόψη αυτός ο διάλογος μεταξύ ιδιωτικού τομέα και τοπικών αρχών για την προσαρμογή των ανθρώπινων πόρων στον μελλοντικό στόχο 3 των διαρθρωτικών ταμείων·

4.10.2. ισότητα ευκαιριών: οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν ρόλο και σε αυτόν τον τομέα, ως πάροχοι των υπηρεσιών που καθιστούν δυνατή αυτήν την ισότητα: διαρθρώσεις υποδοχής για τα παιδιά και τους εξαρτώμενους ενηλίκους, κινητικότητα των ατόμων με ειδικές ανάγκες κ.ά. Εφαρμόζουν μέτρα στήριξης των πιο τρωτών ομάδων του κοινού (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνιοι άνεργοι κ.λπ.). Η πείρα τους πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την επεξεργασία των ευρωπαϊκών προγραμμάτων·

4.10.3. οικογενειακή ζωή: οι στρατηγικές για την απασχόληση, που λαμβάνουν υπόψη την οικογενειακή ζωή και την εξέλιξη των οικογενειακών διαρθρώσεων, δεν μπορούν να καταρτισθούν χωρίς στενή συνεργασία με τις τοπικές αρχές, που έχουν την ευθύνη για τις διαρθρώσεις υποδοχής και μέριμνας και τον συνυπολογισμό των αναγκών του ηλικιωμένου πληθυσμού σε υπηρεσίες·

4.10.4. ελεύθερη κυκλοφορία: και σε αυτόν τον τομέα είναι απαραίτητη η συνεργασία των τοπικών και περιφερειακών αρχών με την Επιτροπή, ιδίως στις παραμεθόριες ζώνες για τη διεξαγωγή πειραματικών προγραμμάτων.

4.11. *Ο κόσμος της εργασίας μεταβάλλεται*

4.11.1. Ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου

Η ΕΤΠ συνιστά να αποδοθεί μελλοντικά στις τοπικές και περιφερειακές αρχές, που αποτελούν βασικές βαθμίδες του «κοινωνικού συμβολαίου» και της δημοκρατίας, ενεργός ρόλος στον κοινωνικό διάλογο.

4.11.2. Καθώς οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι σημαντικοί εργοδότες, η ΕΤΠ παρέχει την υποστήριξη της στους οργανισμούς που συμμετέχουν και συντελούν στην εξέλιξη του κοινωνικού διαλόγου σε τομεακό επίπεδο. Θεωρεί

επιθυμητό να καθιερωθεί η δυνατότητα συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών, ως εργοδοτών, στην εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την εργασία, ανάλογα με τις ιδιαίτερες διαδικασίες των διάφορων εθνικών διοικητικών συστημάτων.

4.11.3. Τηλεργασία

Η τηλεργασία μπορεί να αποτελέσει μέσο δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στις ζώνες που είναι απομακρυσμένες από τα παραδοσιακά κέντρα υπηρεσιών. Για να εξασφαλισθεί η καλή εξέλιξη της τηλεργασίας, η ΕΤΠ συνιστά ένα καθεστώς που να εγγυάται την προστασία των τηλεεργαζομένων, και να λαμβάνει υπόψη την ιδιαιτερότητα αυτού του τύπου εργασίας ανάλογα με τον τόπο όπου ασκείται.

4.11.4. Πρόβλεψη των μεταβολών

Η πρόβλεψη των βιομηχανικών μεταβολών αποτελεί βασικό σημείο για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Ο προβληματισμός αυτός είναι απαραίτητος για να αποφευχθούν οι οικονομικές κρίσεις και οι επικίνδυνες κοινωνικές καταστάσεις στους τόπους όπου συντελούνται οι αλλαγές. Το πρόβλημα της συνοχής όσον αφορά τις επιχορηγήσεις του δημοσίου και τα διαρθρωτικά ταμεία πρέπει επίσης να μελετηθεί σε τοπική/περιφερειακή βάση. Η ΕΤΠ λυπάται που δεν συμμετείχε στην παρακολούθηση των εργασιών της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου για αυτό το θέμα και ζητεί να λαμβάνεται υπόψη στις μελλοντικές εργασίες η τοπική και περιφερειακή διάσταση.

4.11.5. Κοινωνία των πληροφοριών και νέες υπηρεσίες

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές ενδιαφέρονται για την κοινωνία των πληροφοριών σε δύο επίπεδα: της οργάνωσής τους και των υπηρεσιών που παρέχουν στους πολίτες. Οι τοπικές αρχές διαχειρίζονται τομείς στους οποίους η κοινωνία των πληροφοριών έχει σημαντικές επιπτώσεις (υγεία, ασφάλεια, μεταφορές κ.λπ.): πρέπει να καταβάλουν σημαντική προσπάθεια προσαρμογής του εργατικού δυναμικού και της διάρθρωσής τους, ώστε να αποκομίσουν το μέγιστο όφελος από αυτές τις τεχνολογίες. Επίσης, οι τοπικές αρχές πρέπει να διαδραματίσουν ρόλο στην πρόσβαση όλων των πολιτών στην κοινωνία των πληροφοριών: να αποτελέσουν καταλύτη ανάμεσα στη βιομηχανική εξέλιξη και τις ανάγκες των πολιτών, ώστε να αποφευχθεί η εμφάνιση του χάσματος ανάμεσα στους «μυημένους» και εκείνους που δεν έχουν πρόσβαση σε αυτές τις τεχνολογίες.

4.11.6. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει ότι οι νέες αυτές τεχνολογίες πρόκειται να αλλάξουν τη δημοκρατική σχέση του πολίτη με την τοπική του διοίκηση και να δημιουργήσουν νέους τρόπους δημοκρατικής συμμετοχής. Η ΕΤΠ επιθυμεί να τεθούν στη διάθεση των τοπικών αρχών πόροι και εμπειρογνομosύνη, στο πλαίσιο ειδικών προγραμματίων και των διαρθρωτικών ταμείων.

4.11.7. Υγεία και ασφάλεια

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές ενδιαφέρονται για αυτό το πρόβλημα διττώς:

— ως εργοδότες,

— ως υπεύθυνοι για το περιβάλλον τους: γι' αυτό είναι σημαντικό να υπάρχει συνοχή μεταξύ των οδηγιών που αφορούν το περιβάλλον και εκείνων που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια.

4.12. Μια κοινωνία βασισμένη στην ολοκλήρωση

Σε αυτόν τον τομέα, ο οποίος απαιτεί δράση στη βάση, όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον πολίτη, για να εξασφαλισθεί εξατομικευμένη παρακολούθηση, η παρέμβαση των τοπικών αρχών είναι αναπόφευκτη. Οι «δημόσιες» πολιτικές, για τις οποίες η Επιτροπή ορθά υπογραμμίζει ότι έχουν αναντικατάστατο ρόλο, είναι κατά μεγάλο μέρος τοπικές, περιφερειακές ή αστικές πολιτικές, ακόμη και αν εγγράφονται στα εθνικά συστήματα κοινωνικής προστασίας.

κοινωνική προστασία

4.13. Ανταλλαγή πρακτικών

Κατά την αξιολόγηση της προόδου από άποψη σύγκλισης των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, θα ήταν σκόπιμο να υπάρχει συγκριτική αξιολόγηση του ρόλου των τοπικών επιπέδων στα εν λόγω συστήματα (χρηματοδότηση, εφαρμογή).

4.14. Διευκόλυνση της μετάβασης στην απασχόληση για ίδιο λογαριασμό

Μία πηγή δημιουργίας απασχόλησης που δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί επαρκώς στην Ευρώπη, σε σύγκριση π.χ. με τις ΗΠΑ, είναι η δημιουργία επιχειρήσεων. Βασική τροχοπέδη είναι το πρόβλημα της κοινωνικής προστασίας, που είναι λιγότερο ευνοϊκή από ό,τι στη μισθωτή απασχόληση. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές χορηγούν ενισχύσεις στους δημιουργούς επιχειρήσεων και η ΕΤΠ ζητεί να συνοδευτεί αυτή η προσπάθεια, που προορίζεται για τους δημιουργούς επιχειρήσεων, με έναν προβληματισμό στο επίπεδο των κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με τη μετάβαση στην αυτοαπασχόληση. Υπογραμμίζει τη σημασία αυτής της δυναμικής της δημιουργίας μικροεπιχειρήσεων στις μειονεκτούσες αγροτικές ζώνες, όπως και στις αστικές συνοικίες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και υπέρ των πιο τρωτών ομάδων του κοινού (γυναίκες, νέοι κ.λπ.). Επίσης, η ΕΤΠ προτείνει να εξετασθούν οι τρόποι υποστήριξης στις επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας και να παρασχεθεί στους εταίρους των επιχειρήσεων αυτών μη διακριτική μεταχείριση σε σχέση με τους εργαζομένους για λογαριασμό τρίτων.

4.15. Δημογραφικές τάσεις

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία που έχει για κάθε τόπο η εξέλιξη της δημογραφίας και των μετακινήσεων του πληθυσμού (έγκυςτικότητα ορισμένων τόπων για τους συνταξιούχους), η ΕΤΠ επιθυμεί να συμμετάσχει στους προβληματισμούς που αναπτύσσει για αυτό το θέμα η Επιτροπή, οι οποίοι πρέπει να καλύψουν πλήρως την τοπική διάσταση.

4.16. Κινητικότητα και σύνταξη

Η κινητικότητα των εργαζομένων θα μπορούσε να μετριάσει το έλλειμμα ειδικευμένου εργατικού δυναμικού που αντιμετωπίζουν ορισμένες κοιτίδες απασχόλησης. Η κινητικότητα πρέπει να διευκολυνθεί, ιδίως με τη δυνατότητα μεταφοράς των συντάξεων στο εσωτερικό της Ένωσης. Συν τω χρόνω, η σύγκλιση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και φορολόγησης θα αποτελέσει εννοϊκό στοιχείο για την κινητικότητα των εργαζομένων.

4.17. Τα μέσα της κοινωνικής ένταξης στο τοπικό επίπεδο

Η ΕΤΠ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής, η οποία υποστηρίζει τη μετάβαση από παθητικά μέτρα ένταξης (επιδόματα) σε ενεργητικά (επένδυση στην αγορά εργασίας, κοινωνική οικονομία κ.λπ.). Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης πειραματίζονται ήδη ευρέως με τέτοια μέτρα.

4.18. Η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή να προβλέψει, όπως αναφέρει στην ανακοίνωσή της, συγκεκριμένα μέτρα για τη συμμετοχή των φορέων του τοπικού επιπέδου στον προβληματισμό σχετικά με τις προληπτικές πολιτικές για τον αποκλεισμό. Η ΕΤΠ υπενθυμίζει ότι οι πόλεις είναι αυτές που θίγονται περισσότερο από τα φαινόμενα αποκλεισμού, τα οποία θέτουν σε κίνδυνο την αστική ασφάλεια, τη συνοχή της πόλης και το αίσθημα της ιδιότητας του πολίτη. Επιμένει στον ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στον αγώνα κατά του αναλφαριθμητισμού και υπέρ της ένταξης των μεταναστών.

4.19. Η ΕΤΠ υπενθυμίζει ότι το πρόβλημα των προσφύγων θίγει ιδιαίτερα ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες και υποστηρίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής να προτείνει πρόγραμμα για αυτό το θέμα.

4.20. Ισότητα ευκαιριών

Η ΕΤΠ έχει εκφράσει τη δέσμευσή της υπέρ της ισότητας και κατά των διακρίσεων. Οι τοπικές πρωτοβουλίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε αυτόν τον τομέα, με σκοπό την εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και ένταξης στην επικράτειά τους.

4.21. Δημόσια υγεία

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να αναγνωρίσουν τις επιπτώσεις ορισμένων αλλαγών (γήρανση του πληθυσμού) και να λάβουν μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Και σε αυτόν τον τομέα είναι απαραίτητο να υπάρχουν διαθέσιμες στατιστικές για το τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο. Επίσης, οι ανταλλαγές καλών πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα δώσουν τη δυνατότητα να εντοπισθούν καινοτόμοι πρακτικές με δυνατότητα μεταφοράς.

5. Η εξωτερική διάσταση

5.1. Η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών διοικήσεων είναι μία από τις βάσεις για την προαγωγή του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου. Η ένταξη μιας κοινωνικής ρήτηρας στις συμφωνίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου θα ήταν ένας επιπλέον ισχυρός παράγοντας συνυπολογισμού της κοινωνικής διάστασης σε παγκόσμιο επίπεδο.

5.2. Αν και το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο δεν μπορεί να εξαχθεί ως έχει, η Ευρώπη μπορεί, όπως υπογραμμίζει στην ανακοίνωσή της η Επιτροπή, να «προωθήσει την κοινωνική πρόοδο στο παγκόσμιο προσκήνιο». Τα προγράμματα διαπεριφερειακής συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μπορούν να αποτελέσουν έναν παράγοντα προώθησης αυτής της κοινωνικής προόδου. Η ΕΤΠ συνιστά να ενταχθεί και ένα κοινωνικό σκέλος στη μελλοντική κοινοτική πρωτοβουλία που θα αποτελέσει το πλαίσιο της εξωτερικής διαπεριφερειακής συνεργασίας.

6. Συμπεράσματα

Η ΕΤΠ υποστηρίζει τους στόχους που προσδιορίζει στην ανακοίνωσή της η Επιτροπή, καθώς και τα μέτρα που προβλέπει για τον προσδιορισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου έναντι των οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών. Υπενθυμίζει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο, λόγω της εγγύτητάς τους στους πολίτες και της ικανότητάς τους για καινοτομία. Για να μπορέσουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές να συμβάλουν πλήρως και αποτελεσματικά στον προβληματισμό για το μέλλον του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου,

Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί:

6.1. να συμμετάσχει στις κοινοτικές πολιτικές για την απασχόληση, και ιδιαίτερα στην επεξεργασία των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση ήδη από το 2000, και ζητεί από τα κράτη μέλη να καταρτίσουν τα εθνικά τους σχέδια δράσης για την απασχόληση σε συνεργασία με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές·

6.2. να γνωμοδοτήσει για τη δημιουργία μιας βάσης δεδομένων σχετικά με την κοινωνική πολιτική, με τοπική και περιφερειακή βάση, ώστε να αποκτηθούν στατιστικά στοιχεία για τη

σύγκριση και την αξιολόγηση της κοινωνικής συνοχής στην Ευρώπη·

6.3. οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, ως εργοδότες, να συμμετέχουν στον ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο·

6.4. να συμμετάσχει στις ευρωπαϊκές διαδικασίες διαβούλευσης για την κοινωνική πολιτική και, ιδιαίτερα, στην προετοιμασία ενός μελλοντικού Ευρωπαϊκού Φόρουμ για την Κοινωνική Πολιτική, στο οποίο θα πρέπει να ληφθεί περισσότερο υπόψη ο ρόλος των τοπικών κοινοτήτων·

6.5. να αναπτύξει η Επιτροπή προγράμματα στήριξης των πειραματικών και των καινοτόμων δράσεων που αναπτύσσονται από τοπικές και περιφερειακές αρχές στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής·

6.6. να συνδεθούν οι τοπικές αρχές των μελλοντικών κρατών μελών της Ένωσης με τις κοινοτικές πολιτικές για κοινωνικά θέματα και, ιδίως, για το θέμα της απασχόλησης.

Βρυξέλλες, 14 Ιανουαρίου 1999.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Manfred DAMMEYER

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ» και
- «Τα περιθώρια χειρισμών που διαθέτουν οι περιφερειακές και τοπικές αρχές στους τομείς της οικονομικής πολιτικής και του κοινοτικού ελέγχου των ενισχύσεων»

(1999/C 93/10)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ [COM (98) 73 τελικό — 98/0060 CNS]⁽¹⁾.

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της από 13 Μαΐου 1998, βάσει του άρθρου 198 Γ (4) της ΣΕΚ, για την κατάρτιση γνωμοδότησης όσον αφορά το θέμα και για την επιφόρτιση της επιτροπής 6 — απασχόληση, οικονομική πολιτική, ενιαία αγορά, βιομηχανία, ΜΜΕ — με την προετοιμασία των σχετικών εργασιών·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης που επεξεργάστηκε η επιτροπή 6 στις 30 Νοεμβρίου 1998 (CDR 284/98 rev 2) (Εισηγητές: ο κ. Stoiber και ο κ. Sanz-Alonso)·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση με θέμα την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα Κράτη Μέλη σχετικά με την περιφερειακή πολιτική και την πολιτική ανταγωνισμού: για την ενίσχυση της συγκέντρωσης και της συνεκτικότητας τους» (CDR 236/98 fin)⁽²⁾, στην οποία η Επιτροπή των Περιφερειών εφιστά την προσοχή στην προβληματική σχέση μεταξύ της περιφερειακής πολιτικής και της πολιτικής ανταγωνισμού·

εκτιμώντας ότι η περιφερειακή οικονομική πολιτική αποτελεί βασική ευθύνη των περιφερειακών και των τοπικών αρχών της ΕΕ·

εκτιμώντας ότι η πολιτική ανταγωνισμού και ο υγιής ανταγωνισμός παρέχουν μία συγκρίσιμη κατάσταση και καλύτερες δυνατότητες σε όλους·

εκτιμώντας ότι, ταυτόχρονα, από τη φύση της, περιορίζει το περιθώριο χειρισμών των εθνικών κυβερνήσεων και των διαφόρων βαθμίδων εθνικής διοίκησης·

υιοθέτησε, κατά την 27η σύνοδο ολομέλειας της 13ης/14ης Ιανουαρίου 1999 (συνεδρίαση της 14ης Ιανουαρίου), την ακόλουθη γνωμοδότηση.

⁽¹⁾ ΕΕ C 116 της 16.4.1998, σ. 13.

⁽²⁾ ΕΕ C 51 της 22.2.1999, σ. 16.